

TORSTEN BENGTSOON

SIDAN 1

Bronsåldern

Lärarmaterial

VAD HANDLAR BOKEN OM?

Boken handlar om bronsåldern. Du får bland annat veta mer om hur man levde och bodde under denna tid, varför tiden kallas för bronsåldern och hur man begravde människorna. Du får även följa Grim som levde under bronsåldern. Han berättar om vad som hände när han skulle ut och fiska på isen.

LGR22 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Sakprosatexter för barn och unga. Beskrivande, förklarande, instruerande och argumenterande texter. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag. (SV åk 4–6)
- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel grafiska modeller och stödord. (SV åk 4–6)
- Likheter och skillnader i levnadsvillkor för barn, kvinnor och män under tidsperioden. (HI åk 4–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift, urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer.
- Läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.
- Kunskaper om händelser, aktörer och förändringsprocesser under olika tidsperioder, samt om historiska begrepp och långa historiska linjer.

LGRSÄR22 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Sakprosatexter för barn och unga. Beskrivande, förklarande och instruerande texter och hur deras innehåll kan organiseras. (SV åk 4–6)
- Att återge delar av innehållet i olika texter samt resonera om budskap och handling i texterna. (SV åk 4–6)
- Människors levnadsvillkor och viktiga händelser i svensk historia från cirka 800 till cirka 1900, däribland statens utveckling och levnadsvillkor i ståndssamhället. (SO åk 4–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift samt med andra former för kommunikation.
- Läs och reflektera över skönlitteratur och andra texter.
- Jämföra och reflektera över människors livsfrågor, samt förhållanden i samhället under olika tider och på olika platser.

TRÄNA PÅ BEGREPP

Här nedan kommer två olika sätt som ni kan använda er av för att träna på nya begrepp från boken.

ORDBINGO

Ordbingo passar för arbete med alla sorters texter. Låt eleverna arbeta tillsammans med en kamrat. De ska börja med att lista tolv ord från texten och skriva ner dem.

Sedan skriver eleverna en förklaring till varje ord på en papperslapp. De viker ihop förklaringarna och lägger dem i en hög. Varje spelare väljer sedan ut nio av bingoorden och skriver in dem på sina bingoplattor.

Nu är det dags att spela. Eleverna turas om att dra en lapp och läsa förklaringen. Har eleven ordet som passar till förklaringen på sin bingoplatta får hen lägga en markör på ordet. Fortsätt tills någon fått bingo. Bingo kan vara en rad, två rader eller hela plattan.

ALIAS

Spelet går ut på att eleverna ska förklara ett begrepp så bra att klasskompisarna kan gissa vilket begrepp det är. De får inte använda sig av begreppet eller delar av det i förklaringarna.

De ska skriva ner tolv begrepp från boken på papperslappar, ett begrepp på varje lapp. Begreppen får de av läraren (exempel på begrepp att använda sig av finns här nedan). Innan spelet börjar, så låt eleverna få ca 10 minuter på sig att läsa på vad begreppen betyder för att enklare kunna förklara dem.

De spelar sedan i par. Om man förklara så att kompisen förstår får man behålla lappen som ett poäng.

Exempel på begrepp att använda sig av:

Bronsåldern

Brons

Rövare

Långhus

Arkeolog

Byteshandel

Sköld

Kolt

Stockbåt

Hövding

Gravhög

Mull

SKRIVA BERÄTTELSE

Låt eleverna fortsätta på något av alternativen nedan, och skriva en berättelse.

Min första resa med båt under bronsåldern ska just starta ...

När jag stirrade på hällristningen, dök ett hemligt meddelande upp för mig ...

En dag i livet under bronsåldern, kan jag ...

FACIT

LÄSFÖRSTÅELSE

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

1. Hur fick man brons?
Genom att smälta samman metallerna koppar och tenn.
2. Vad använde man bronset till?
Till att tillverka redskap, vapen och smycken.
3. Vilken metall lärde sig människorna att hantera efter bronset?
Man lärde sig att använda järn.
4. Var kan man lättast hitta fynd från bronsåldern?
Vid kuster, sjöar och andra vattendrag.
5. Vad finns från bronsåldern i Kivik?
En stor grav som kallas Kungagraven.
6. Hur var klimatet i Sverige på bronsåldern, jämfört med i dag?
Det var varmare än i dag. Vintrarna var korta och milda.
7. Vad hade Grim med sig i säcken när han skulle ut och fiska?
Torkat kött, bröd och fiskeredskap.
8. Vad räddade Grim från att drunkna?
Det var hans bronsyxas som räddade honom.
9. Vad kunde man odla på åkern under bronsåldern?
Man odlade korn, vete, hirs, lin och nässlor.
10. Vad använde man hästar till?
Till att rida på och till att dra vagnar.
11. Vad använde man fårens ull till?
*Man gjorde garn som man använde till vantar, strumpor och tröjor.
Man kunde också väva tyger till kläder, mattor och dukar.*
12. Varför offrade man till gudarna?
För att de skulle vaka över människorna och se till att de fick god jakt och rika skördar.

13. Varför var det viktigt att ha salt?

Det gjorde att maten inte ruttnade så snabbt, och att den smakade bättre.

14. Vad ser du på bilden nedan?

Två bronssvärd.

15. Hur begravdes de döda?

De kunde begravas i en grop i marken, som man sedan höll jord och gräs över. Då blev det en stor gravhög. Eller så sänktes de ner i en mosse eller en grop i marken.

16. Hur gamla är fynden som man hittade i Alingsås år 2021?

De är över 3 000 år gamla.

Frågor mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaren.)

17. Vad arbetade de flesta med under bronsåldern?

De flesta arbetade som bönder, jägare och fiskare.

18. Varför svettades Grim i sin pälsmössa?

För att solen steg och det började bli varmt.

19. Vilken årstid var det när Grim var ute på isen och fiskade?

Eget svar.

20. Vad menas med att folket under stenåldern inte var bofasta?

De bodde inte på samma ställe hela tiden, utan följde efter djuren som de jagade.

21. Hur kan vi veta så mycket om livet under bronsåldern?

Genom att bland annat titta på hållristningar som människorna lämnade efter sig.

22. Varför bytte man saker med varandra?

Eget svar.

23. Vad är detta?

På bilden ser man bärnsten.

24. Varför ruttnade maten snabbare under bronsåldern, än den gör i dag?

Eget svar.

25. Vilka fick lite finare gravar, och varför tror du att det var så?

Hövdingarna fick lite finare gravar, kanske för att de var mäktigare.

Frågor bortom raderna (Fundera och ge egna svar.)

26. Har du någon metall på dig?

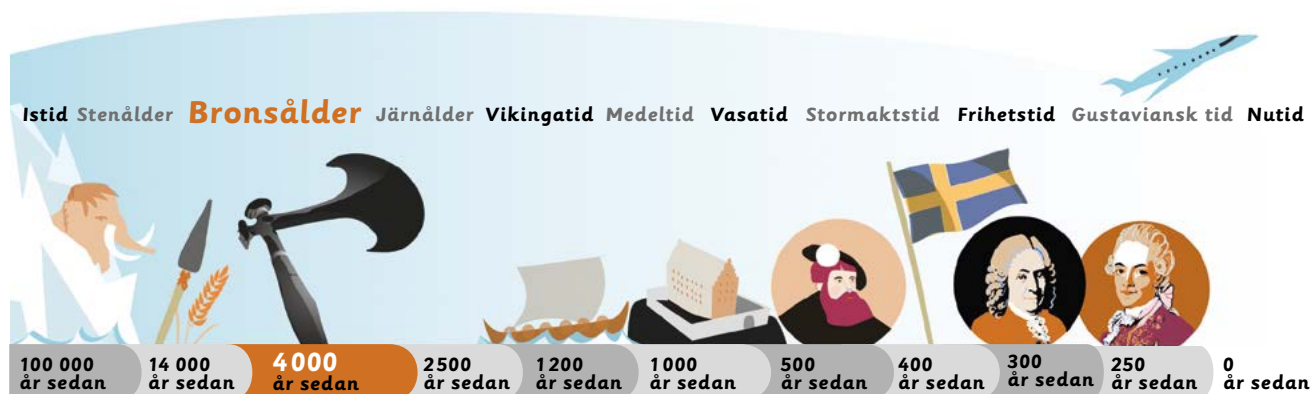
Eget svar.

27. Varför tror du att bronsåldern började och slutade olika i olika delar av världen?

Eget svar.

28. Ringa in de tider nedan som du kan berätta något om.

Eget svar.

29. Vilken av tiderna skulle du vilja lära dig mer om?
Eget svar.
30. Varför har man hittat flest fynd från bronsåldern där det finns vatten?
Eget svar.
31. Det finaste Grim har är en bronsyx. Vilket är det finaste du har?
Eget svar.
32. Varför bytte man varor, i stället för att köpa varor med pengar?
Eget svar.
33. Vilka av djuren som man jagade, jagar vi än i dag?
Eget svar.
34. Känner du till någon gud från bronsåldern? Berätta.
Eget svar.
35. Varför gjorde man bara de finaste redskapen av brons?
Eget svar.
36. Varför fick man med sig vapen och smycken när man begravdes?
Eget svar.
37. Om man hittar saker av guld, silver eller bron, så måste man lämna in dem till Länsstyrelsen. Varför är det så, tror du?
Eget svar.
38. Flickan och barnet i graven.

- Vem tror du flickan och barnet var?
- Varför dog de, tror du?

Eget svar.

ORDGÖMMA

Försök hitta de här gömda orden:

hällristning, stockbåt, byteshandel, bärnsten, långhus, hövding, rövare, brons

h	ä	l	l	r	i	s	t	n	i	n	g	w
y	k	s	k	i	b	t	t	m	o	n	u	p
i	q	g	t	l	q	o	n	p	y	å	k	i
n	d	k	q	p	b	c	c	y	h	f	g	ö
x	å	s	l	f	y	k	r	ö	v	a	r	e
h	w	p	å	h	t	b	r	o	n	s	j	z
n	g	m	n	b	e	å	v	ö	h	e	o	x
a	y	s	g	ä	s	t	o	q	ö	k	o	o
l	k	z	h	r	h	ö	v	d	i	n	g	w
p	a	f	u	n	a	w	r	s	q	s	c	w
r	f	p	s	s	n	e	p	ä	ä	t	w	t
g	m	j	i	t	d	b	z	x	o	g	c	p
p	ä	t	v	e	e	w	y	t	r	j	b	ä
v	y	p	k	n	l	j	h	v	s	ö	v	j